

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

A szocializmus.

Irta: *Argay Ferenc* csendőrfőhadnagy.

Azt hiszem, hogy a mai viszonyok között, a midőn a szociális kérdés a társadalmi rétegek mindegyikét áthatotta, a midőn hazánk fővárosában az osztályharc már annyira fajult, hogy a közbiztonság érdekében fegyveres beavatkozást tett szükségessé, a midőn a szocializmusnak hívei már sikeres tömegsztrájkot is provokáltak, talán nem lesz időszerűtlen e sokat emlegetett mozgalomról egyet-mást elmondani.

Rövid dolgozatomban foglalkozom:

I. A szocializmus történelmi fejlődésével, a modern szocializmus lényegével (forrásművek nyomán) és felsorolom:

II. A gyakorlati szocializmusból kiindulva azon büntetőtörvényeket, melyek leggyakrabban sértettnek meg általa a melyeket habótán ismerünk kell, hogy a szociális mozgalmat megengedett korlátok közt tartalmazzuk, illetve a szociális jelenségeknek hatáskörünkbe vágó, a közbiztonságot, országot és rendet zavaró részeit határozottan ellemsulyozzuk.

I.

A midőn a történelem előtti időben egy közös célra — mondjuk egy vadnak elejtésére — társult két ember, ezek egyike akár erője vagy ügyessége, akár tudása vagy tapasztalata révén a másiktól különbözött, a cél elérése érdekében többet és jobbat cselekedett, a minék természetes következménye az volt, hogy a szákmányból számára előnyösebb rész jutott.

Már két ember között sem volt meg tehát az egyenlőség.

Később, a midőn az emberek már elemi társasággá verődtek, az egyének közötti különbség még kirívóbbá vált, a legöregebb vagy legokosabb, esetleg a legerősebb volt a törzsfő; általában minél kiválóbb tulajdonokkal bírt az egyén, annál inkább boldogult. Az egyének értékelése a társadalmi élet fejlődésével arányosan halad. Az erőben, tudásban, szorgalomban kiváló egyének hatalomhoz, tekintélyhez jutnak, ennek révén kedvezőbb életmódhoz és végül vagyonhoz is. A midőn pedig ezen vagyont az utódok öröklik, az egyének a társadalm-

ban elfoglalt helyzetét már nem csak az egyéni képesség, hanem az öröklött vagyon is meghatározza és befolyásolja.

A természetes fejlődés útján egyes családok, majd osztályok alakulnak ki, melyek a hatalom és a vagyon birtokában vannak, míg vannak osztályok, a hol a tehetség, szorgalom hiányában vagy erkölcsi hibák folytán a boldogulásra vezető ezen eszközök talán teljesen hiányoznak.

A történelem számos mozgalmat ismer, melynek ezéjla az volt, hogy az emberek között természetes uton kifejlődött hatalmi és vagyoni különbséget egy csapásra, néha véres erőszakkal is kiegyenlítse.

Már a régi görögöknél voltak ilyen mozgalmak; a régi Rómában egész tömege a munkanélküli proletároknak élt, kiket államköltségen láttak hár el kenyérrrel és játékkal, mégis többször lázadást idéztek elő; némely keresztény szekla szociális okokból keletkezik, a vagyon és az asszony közösségét kívánják; a reformáció idején ily mozgalom Németországban például véres parasztlázadásra fajul, sőt hazánk sem maradt érintetlen; példa rá a Dózsa-féle pórlázadás.

Bármily gyakran fordultak is elő szociális okokból lázadások, — mert nem egy időben és egy forrásból fakadtak, — összefüggésben nem állottak, mivel ugyanis az érintkezés és hírszolgálat kezdetlegesen volt, egymásra hatással nem bírtak, mihamar lényeges és maradó nyomással nélkül saját szük körükben megszüntek.

A legújabb kor csodálatos találmányai azonban óriási ipari és kereskedelmi változásokat idéztek elő (ipari forradalom) és aránylag rövid idő alatt, úgyszólván egész Európában az emberi viszonyokat azonosakká, a nemzetközi érintkezést és hírszolgálatot intenzívvé tették. Ekként a társadalmi mozgalomnak kellő alap és a nemzetközileg való fejlődésre képesség nyújtván, keletkezik a modern szocializmus.

A XVIII. század ipari találmányai a munkagépek a gyári iparnak vetik meg alapját, de a kisipart, a kézműipart tönkreteszik. Az iparezikkek gyári uton és nagyobb mennyiségben állíthatók elő, mint a kéziiparral, ez a gyárral nem versenyezhetett. Ézer és ezer ember volt kénytelen iparával felhagyni s ha kenyérkeresetre szorult, gyári munkássá lett. A gép azonban nem kívánt tanult munkást, így munkászeklek hiány nem volt s

Villamos és gőzerőre berendezett gyár útvonal nem képes olcsó fűtés és jó hangszert szállítani, mint **REMÉNYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia híri hangszerszerkesztője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, zsinhalom, orgona, harmonium, harmonika, fa-, rezfuvó-hangszert, húr-, stb. stb. még **Reményi** legújabb képes katalógusát nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-u. 58.** Az egész világot minden részre nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek költségteljes díjtalán. Kivétel a világ minden részére nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön külön árjegyzék kérésre.

a munkaadó tetszése szerint állapíthatta meg a munkás bérért. Minél olcsóbbá vált a munkaerő, annál olcsóbbá váltak az ipari cikkek, táult annak fogyasztóköre, hatalmas lendülettel fejlődött a kereskedelem, külföldi, sőt idegen földrészbéli kereskedelmi piacok tárattak fel ez által és mindez még inkább és rohamosan fejlesztette a gyáripárt, mely viszont mindinkább nagyobb számú munkást von hatalmi körébe.

Egy új emberosztály keletkezik így, melynek tagjai magukat proletároknak nevezik.

A most vázolt rohamos fejlődésben ezen munkások anyagi helyzete kedvezőtlenebbé vált, mint a minő a kéziipárnál a segédmunkás helyzete volt, e mellett másban is különbözött a gyárimunkás az iparossegédétől. Emoz tudta, hogy bizonyos idő múlva, szorgalommal mesterségének ügyességét, takarékossgal a szükséges munkaeszközöket megszerezheti s önálló mester lehet; a gyári munkás ennek reményétől elesett, mert az ipari gépek megszerzéséhez nem csekély takarékossgal, hanem nagy tőke kellett, ezt megszerezni pedig alig volt képes.

Ezen rendkívüli, az egész világot érintő változások nem történtek rázkódás nélkül. A kedvezőtlenebb helyzetbe jutott munkások a munkagépekben látták megromítóikat, azok lerombolására törekedtek és sok helyen ezen célból komoly lázongások támadtak. Természetesen az erőszak és rombolás célhoz nem vezetett, a mozgalom elfojtatott s a legnagyobb kárt önmaguknak okozták a munkások.

Ugyanezen időben néhány tudósnak figyelme rátérelődött a munkáskérdésre, egymásután látnak napvilágot több tudós elméleti, melyekkel az egész emberiséget boldogítani akarják. Ezeknek a rendszereknek azonban vajmi kevés hatásuk van a munkásokra; némelyiket ugyan gyakorlatilag is megkísérlik, de rövid idő alatt felbomlik az utmutatásuk szerint alapított társadalom, a munkások legnagyobb része azonban, talán tudomással sem bír rólnk.

Ellenben lassanként felbagynak a szórványos lázongással. belátják, hogy csupán egyesültem érhetnek el eredményt, felismerik azon eszközöket, a melyekkel sorokon javíthatnak, foglalkozási ágak szerint szakszervezetekben tömörülnek, melyeknek célja a munkás részére kedvezőbb anyagi viszonyokat teremteni. Ezen szervezetek a munkásoknak széles rétegeit felölelik, mindenütt egyetértve járnak el a működésüknek már tényleges eredménye is van, mert a munkás nem mint egyén áll szemben a munkaadóval; szava, kívánsága súlylyal bír a anyagi előnyöket viv ki önmagának.

Az ujkor munkásmozgalma Angliában, a gyáripár szülőföldjén keletkeznek, a gyáripár terjedésével lépést tartva áthatolnak Franciaországba, onnan Németországba és tovább.

Időközben a törvényhozások is belátták a munkáskérdés fontosságát, minden országban oly törvények

lépnek életbe, melyek a tisztességes munkást védik, sorsát javítják, megélhetését könnyítik.

A szervezkedő munkások eszméit Marx és Engels foglalta rendszerbe. A munkások kívánalmait az úgynevezett „Kommunista kiáltvány”-ba foglalták össze s az egész világ munkásait egyesülésre, egyöntetű eljárásra szólítják fel.

Marxot, Engelst és társait a munkást védő törvények nem elégitik ki, ők fennen hirdetik, hogy ezen igazságos és méltányos intézkedések csak foltozások, hogy az egész világ társadalmi berendezését meg kell változtatni.

Szerintök minden emberi hajnak kutforrása a tőke, általában a magánvagyon; ennek üzennek háborut: a tőkének létjogosultsága ninesen, minden vagyont, munkaeszközt, az egész társadalom minden tagjainak közösen és egyformán kellene birtani. E célból minden vagyon a társadalomé, csupán a társadalom számára lehet dolgozni s ezzel szemben a társadalom tekintet nélkül a teljesített munka értékére, a kifejtett ügyességre és tanusított szorgalomra, egyformán osztja szét az egyének számára a szükségleti cikkeket. Tehát a lusta, a tudatlan ép úgy élne, mint a szorgalmas és ügyes munkás, a takarékos és erkölcsös ugyanott tartana, a hol a könnyelmű és dorbézoló. A mai, a magántulajdon elméletén épült társadalomról azt hirdették, hogy rövid idő után önmagától összeomlik s ezután a szocialista társadalom állam nélküli országa következik. Ezen társadalmi összeomlásban annyira bíztak, hogy például a németországi szocialista érzelmi országgyűlési képviselők még az oly törvényjavaslatokhoz sem járultak szavazatukkal, a melyek a munkások helyzetének javítását célozták, mert ezzel a mai társadalom végső napjait vélték meghosszabbítani.

Persze, daczára a megjósolt összeomlásnak, a vég el nem érkezett és bár az összeomlás napjaul ujabb határidőket tűztek ki, a magántulajdon elve a társadalomban még ma is fennáll. Ez arra indította a szocialistákat, hogy Marx és Engels programját átdolgozzák, minek eredménye az lón, hogy az új tervek szerint megbasonlottak.

Egy részük meglegezik a mai társadalomnak új berendezkedésével, mások forradalmi uton akarják a szocialis álmokat valóra váltani; így keletkeznek a még ennél is tulzobb elmélet követői: az anarkisták.

Nálunk Magyarországn a szocialis eszmék igen későn foglalnak teret. Ennek oka valószínűleg az, hogy iparunk fejlődése is késői időkre esik; az ipar fejlődésével természetesen nálunk is jelentkezik, de lényegessé csak nagyobb ipari központokban válik.

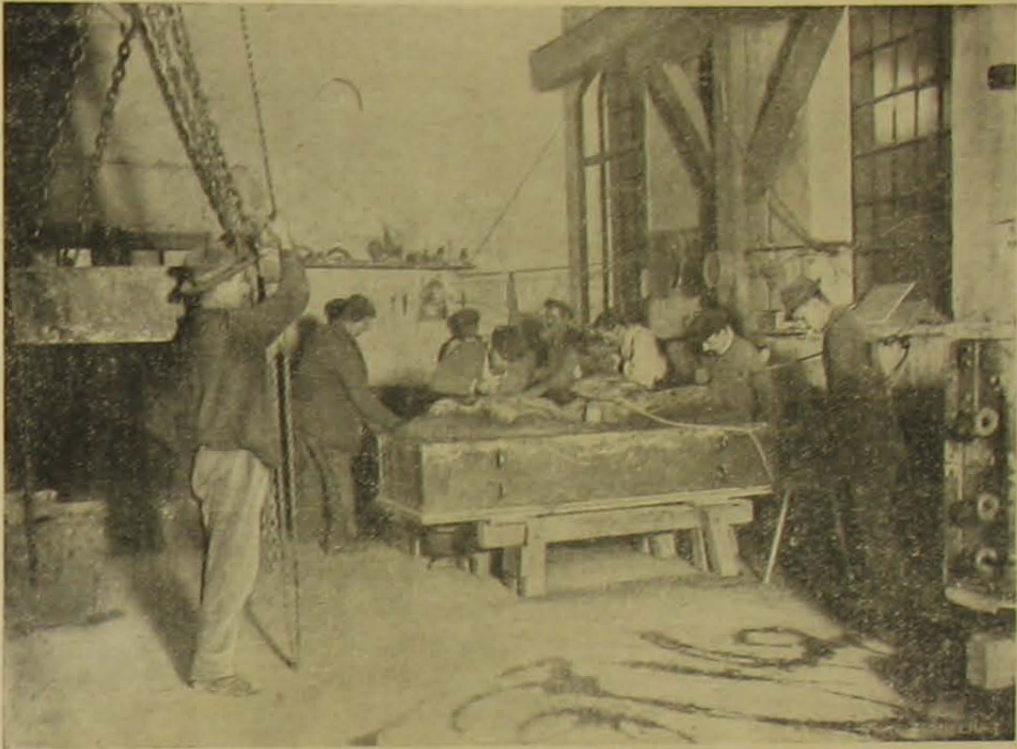
A mult század 80 as éveiben a mezőgazdasági munkások körében terjed el a szocialis gondolkodás és ennek hatása alatt az Alföldön, de különösen Csanád és Csongrád vármegyékben véres zavargások voltak.

A legjobb órák,

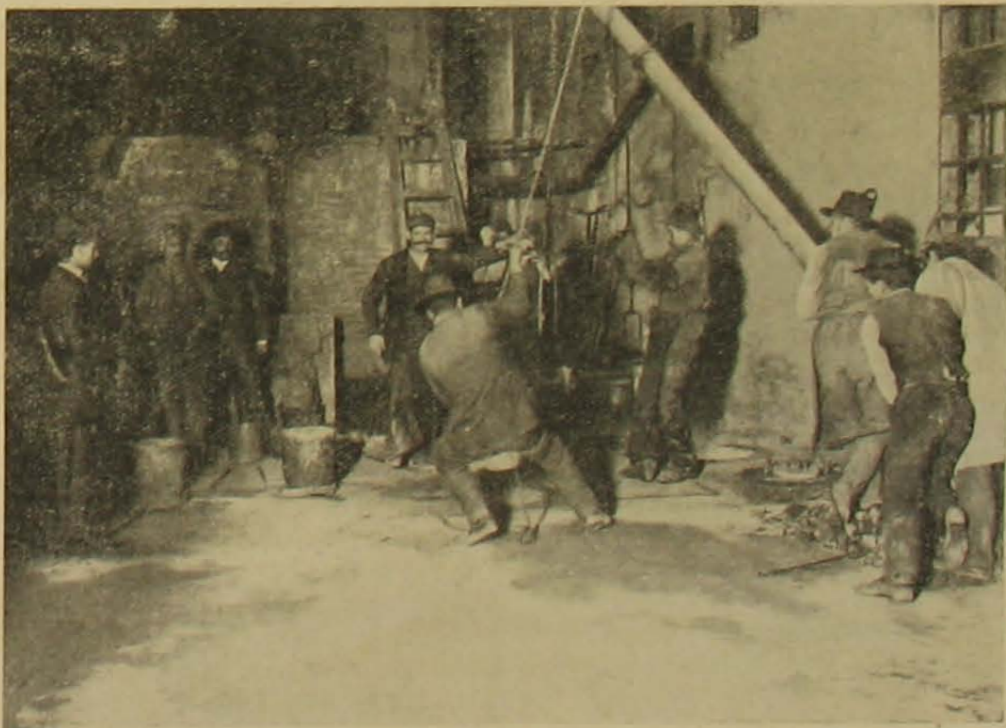
legszolidabb ékszerek, egyszerűtől a legdrágábbig, ugy készpénz, mint részletfizetésre 10 évi Jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JÁNOS

műrészénél Szegeden,
Javítások 5 évi Jótállás mellett.
Arjegyzék ingyen!

Az eredeti gipszmintát kiformázzák homokban.

Az 1200 fokra hevített bronzot daruval kiemelik az olvasztó kemenczéből.

Hogyan készül a bronz szobor?

Napjainkban a mezőgazdasági munkások szervezködése úgyszólván általánossá vált, sőt még a kisbirtokosokat is igyekeznek érdekkörükbe vonni.

Magyarországon a szocialistáknak politikai szervezetei: a nemzetközi szocialdemokrata párt és az újjászervező szocialdemokrata-párt. A pártok mindegyike számos munkásszervezettel bír, szakonként szervezve. A mezőgazdasági munkások a földművesmunkások egyletében, illetve az országos munkásvédő szövetségben vannak tömörítve.

A politikai szervezetek a munkások politikai felsőbb-ségének kivívását, a szak szervezetek pedig az ugynevezett gazdasági harcokat szolgálják.

Helyi csoportjaik majd minden községben működnek, ezek pedig a budapesti központoktól nyerik utasításikat.

Ujabbban hallhatunk a keresztény szocialistákról is, ezek azonban nem tartoznak a tulajdonképeni szociális irányok követői közé.

A szocialisták jelenlegi főtörekvéseit a napilapok bőven tárgyalják, ezeknek részletezése, valamint a szociális irányzatoknak bíráló szemmel való érintése, túlhaladná lapunknak feladatát, így csak arra utalok, hogy a ki egy szociális alapon szervezett társadalom jövőjébe betekintést akar nyerni, az olvassa el Richter németországi képviselőnek „A szocializmus diadalja” című művét, melyet kivonatossan az őrsők könyvtárában is megtalál.

II.

A csendőrnek, mint közbiztonsági tényezőnek feladata az, hogy minden törvényellenes cselekményt meggátoljon, bárki által kíséreltetnék is meg a törvény áthágása. A szociális mozgalmakkal szemben sem leendő más hivatása. Nem a munkást, vagy szociális egyesüléseiket üldözi, hanem azokat a törekvéseket gátolja meg, a melyek a törvényt sértik.

A Szolgálati utasítás II. a) általános rész című szolgálati könyv felismeri a munkások kérdés fontosságát és az 53. §-ban élesen körvonalozza azon teendőket, a melyek ezen kérdés körül a csendőr által lebonyolítandók. Éber felügyelet, minden mozgalomnak figyelemmel kísérése, indokainak kipuhatólása, az esetleges elégedetlenség gyökereinek feltárása, nemkülönben az izgatók megfigyelése, leleplezése, működésüknek meggátolása a feladat. Meg kell nyerni a munkások bizalmát. Ne üldözött lássanak a csendőrben, hanem jóakarót, kinek törekvése nem csupán az, hogy őket szabadságukban korlátozza, hanem a ki, mint az államnak pártatlan közege, az ő érdekeiket is megvédelmezi és az ő védelmükre hozott törvényeknek munkaadójukkal szemben is érvényt szerez.

A szociális mozgalmak nem minden esetben tartózkodnak a törvényes korlátok között, mert míg az elmó-

leti szociális törekvések ritkán sértik a törvények tételes rendelkezéseit, a gyakorlati szocializmus sokszor ellenkezősbe jut azokkal.

Mint hogy minket főleg az agrár szocializmus érdekel, tekintsük meg, mikép néz ki a szocializmus a gyakorlatban.

A nem sürgős mezőgazdasági munkák idején a munkás-csoportok központjai által fizetett egyén: a helyi csoport elnöke csak azon van, hogy a munkások érdeklődését ébren tartsa; a helyi csoportokban felolvasások tartatnak, mulatságokat, emlékülnepeket rendeznek; midőn azután elérkezik a sürgős munka: az aratás, a kapálás stb., a midőn minden munkásközre szükség volna, akkor kezdődik az izgatók tulajdonképeni munkája is.

Népgyűléseket hívnak egybe, erre megérkeznek a központi jól fizetett szónokok, kik célzatosan félrevezetik a népet, beszédeikkel elhintik az elégedetlenség, a papok, zsidók, birtokosok és mások elleni gyűlölet magvait, meggyőzni igyekeznek a könnyen hívő népet, hogy ki vannak zsákmányolva, potom árért óriási munkát végeztetnek velők, e mellett az állam csak tőlük szed adót, zsandárt, végrehajtót küld rájuk, ígéri, hogyha melléjük állnak, rájuk hallgatnak, minden másként lesz: földosztást csinálnak, kevés munkáért nagy bért kapnak stb.

Ilyen népgyűlés után sokszor zavargások támadnak, a nép megtámadja azokat, kikre az izgatók uszítják; legenyhébb lefolyásu esetben a munkások egy része tényleg nem vállal munkát, sokan megszegik a már megkötött munkaszerződéseket is, mások nem dolgoznak, mert megfélemlítik őket, és ha helyenként egy-egy munkás munkába áll, azt fenyegetéssel, sőt erőszakkal is meggátolják ebben.

Ez addig tart, míg egy kevés kenyér van a háznál és meg nem győződnek arról, hogy még ebben az évben mind azt a szépet és jót, mit a szocializmus ígér, el nem érhetik és akkor ők is munkába állnak valahol, talán idegenben rosszabb feltételek mellett, mint a mindöket eredetileg elérhettek volna.

A csalódás megnöveli a keserűséget, de a szocializmusba vetett reményből senkit sem jőzanit ki. Az izgató elérte célját, a zavarosban balászik, gyűjt új tagokat, ujságjára új előfizetőket, szelcsitette ez alapot, melyen busonló áldásosságokkal működöttek és tovább élőködbetnek.

Rendes körülmények között ilyen a képe a mezőgazdasági munkásmozgalomnak; két fő részre oszlik: az izgató tevékenységére és a munkásoknak ebből folyó magatartására.

Az előbb vázoltakból megállapíthatjuk, hogy az erendelő bajt az izgatók idézik fel. Ezek rendszerint a btkv. 172. §-a ellen vétének.

A büntető törvényeket kítűnően ismerik, jól tudják, hogy teljes nyilvánosság esetén meddig mehetnek, azü-

Ha fáj a feje

ne tétovázzék, hanem használjon azonnal

Beretvás-pastillát

mely 10 percz alatt a legmekacsabb migrálot és fejfájást elmúlasztja. — Ár 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kisponton. Orvosok által ajánlva. Három debonál ügy. postal szállítva.

Az olvasztott bronzet graphit-tégelyben a súlyasztó gödörben levő formába hoz visszük.

A bronz beöntése a súlyasztó gödörben levő formába.

Hogyan készül a bronz szobor?

kebb körben azonban annál nyittabban járnak el. Tulajdonképen eljárásukat rendszerint a következmények világítják meg. Leleplezőök ép ezért igen nehéz. Az igazság esetén a nyomozás hasonló más büntetendő cselekmény nyomozásához. Megállapítjuk a tényállást, beszeresszük a bizonyítékokat a összegejtjük mindazon adatokat, melyek a büncselekménnyel összefüggnek. Legérdekeltebb bizalmas egyönt szeresni, a kiből a szocialista helyi vezetők teljesen megbiznak. Ezekről azonnal megtudhatjuk, hogy ki, mikor és hol, kiknek jelenlétében követta el a büncselekményt s ennek hatása alatt mit határoztak. Ezen az alapon gyors eljárással lehetővé válik a nyomozás sikeres keresztülvitele a főként az esetleg tervezett törvényellenes mozgalom megállítására.

Az igazság nyomán felfutáló a a törvényt sértő mozgalmak a btkv. 152., 153., 163., 175., 177. és 178. szakaszokba ütközhetnek. Ezek közül mindenestre a leggyakoribb 177. §. megsértése: a magánosok elleni erőszak a munkabér felszámoló és lezállítása végett. Ezen cselekményt egyes ember is elkövetheti, ha erőszakot vagy fenyegetést alkalmaz a munkabér felszámoló vagy lezállítás céljából s elkövetik csoportosan, ha hasonló célból, bár erőszak vagy fenyegetés alkalmazása nélkül gyárak, műhelyek stb. előtt összegejtőknek. Egyszerű összegejtés a munka abbahagyására s annak tényleges elhagyására (striket) bármily sürget fordul is elő a bár mekkora kárt okoz úgy a munkaadónak, mint a munkásnak, sőt az egész ország gazdaságának, nem csak a 177. §. fogalomkörébe.

A munkamegazsínítések csak akkor válnak büntethetőkké, ha a munkát valamely munka teljesítésére szerződés kötelezi. Az ilyen szerződéseség, továbbá a szerződéseségre való rábeszélés kihágást képez, mely a mi viszonyaink között, különösen aratás idején az elvállalt aratás munkák körül fordul elő a büntetethezősége a Munkadók és mezőgazdasági munkások közötti jogviszonyról szóló 1898. évi II. törvényekkel 20., 37., 42. és 65. §-a határozza meg. Hasonló rendelkezéseket tartalmaz az ipari munkásokra néző az elpartörvényről szóló 1884. évi XVIII. törvényekkel és a Gazda és a gazdasági család közötti jogviszony szabályozásáról szóló 1907. évi XLV. t. az.

A szociális mozgalmakat a rájuk vonatkozó főbb törvényrendeletekkel együtt ezekben vizolta n volna: végül viszotörvény a csendőrök a munkakérdés körüli eljárásra, nem ajánlatom eléggé, hogy véssék lelkükbe, szolgálati utasításunknak ide vonatkozó arany szavát, mely szerint: «A csendőrnek munkásokkal szemben való fellépése tisztelget és bizalmat gerjeszt s olyan legyen, mely őket a közönség és közbiztonság fenntartásának szükséges voltáról és az államhatalomnak erre vonatkozó komoly akaratáról meggyőzi és csak a csendőrségben támpontot is mutat az igaztók oszibgatásai vagy megfélemlítés kísérletét elleni és így saját valódi érdekeik megvédésére».

Csendőrnek szolgálaton kívüli szórakozása.

Irta: Ligeti Alajos őrnagyvezető.

Talán nem felesleges munkát végzek, midőn a térsen szerzett tapasztalataimat, hogy a csendőr, szolgálaton kívüli szabad idejét hogyan és mivel töltes, miként értékesítse, hogy az az intézménynek és államának minél nagyobb hasznot hozó legyen, bajtársaim figyelmébe ajánlom. Ennek a kérdésnek a taglatásánál nem hagghatom figyelmen kívül, hogy

1. a csendőr különlegesen hivatásánál fogva, még akkor sem számít meg a közbiztonság őre lenni, a midőn a laktanyából szórakozás céljából távozik;

2. éppen eme különlegesen hivatásánál fogva kötelezettsége, megválogatni a helyet és a társaságot, a hol és melynek körében szabad idejét eltölteni kívánja; és

3. hivatásának csak akkor képes a csendőr minden tekintetben megfelelni, ha ismeretének bővítéséről és elméjének műveléséről egy pillanattig sem feledkezik meg. Az első két ponttal azt hiszem röviden végeztem, mert hiszen az itt felsorolt kötelezettségek szabályaitkon és utasításainkon alapulnak és minden csendőr előtt eléggé ismeretesek. Tudja minden csendőr nagyon jól, hogy még sáfája vagy bárhol való szórakozásán idejében is, ha bármint közbiztonságl zavart jelenséget észlel, a szolgálaton kívüli viszonyra néző azonnal megszakít és, még ha bizonyos körülmények következtében közvetlen fellépése nem is lehetséges, mindenestre a szükséges intézkedések megtétele utól semmi körülmények között sem vonhatja ki magát.

Épúgy tudja azt is minden csendőr, hogy gyntus egyének társaságában vagy romszékbe lebujban mulatozni szolgálaton kívül sem szabad és bizonyára van minden csendőrben emmi jellem és önérték, hogy az ilyen helyen és társaság körében való mulatozást meg sem kíséri.

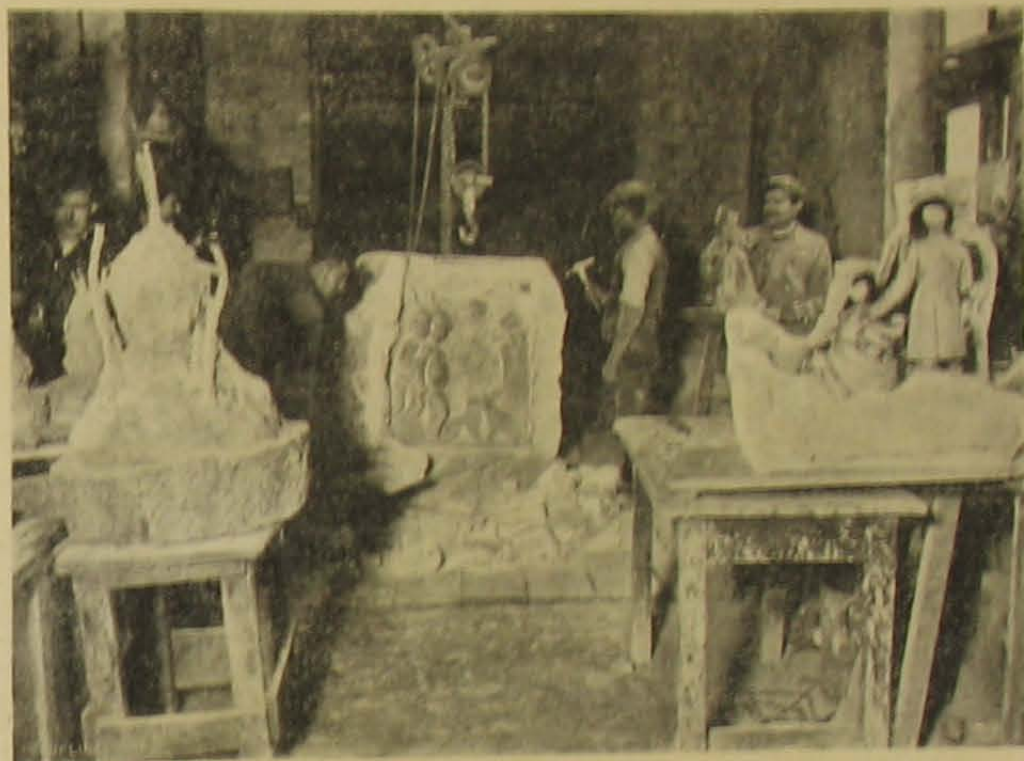
Mindebből azt látjuk, hogy a csendőr szolgálaton kívül szabadidejével sem rendelkezik teljesen korlátlanul, legalább nem olyan értelemben, mint például egy polgári ember, vagy akár más hivatással bíró polgári közbiztosok.

Elvőre azonban a csendőr is csak ember; neki is megvan az igénye és vágya a tisztaságon szórakozásra. A csendőr nem lehet állásul és minden fogékonyság nélkül a szórakozás iránt s bizonyára ő is vágyik olyan helyre, a hol a jól végzett munka után kedélye a szórakozásban felüdül és felfrissül.

Érts a felfrissítésre és felüdítésre a csendőrnek nemcsak feltétlen joga, de szüksége is van. Sőt hatványozott szüksége van erre, mert hivatása rendkívül fárasztó szolgálatlással van összekötve.

Az a kérdés merül fel tehát, hogy ha egyrészt nagy szüksége van a szolgálaton kívüli hasznos szórakozásra, másrészt mivel hivatásánál fogva egy a szórakozás hely, mint a társaság megválogatásán annyira korlátolt, hogyan töltes hat a csendőr szolgálaton kívüli szabad idejét, hogy mindkét irányban a helyes uton menadjon, t. i. hogy szórakozású szükségletét is kielégítse és a társaság és hely megválogatásánál is a szabályokkal és saját lelkiismeretével megem kerüljön elvárakozásba.

É kérdés felvetése vezet végig arra a határozott álláspontra, hogy hivatásának csak akkor képes a csendőr minden tekintetben megfelelni, ha ismeretének bővítéséről és elméjének műveléséről egy pillanattig sem feledkezik meg. Ez a létel adja meg a választ a fentebb

A mészézt lebontják.

A kitöltött szobrot lámpagörékkel kitölgetik (eszellálás).

Hogyan készül a bronz szobor?

felvetett kérdésre. A csendőr szabad idejét használja fel ismereteinek bővítésére és lelkének művelésére.

A műveltség az ember legértékesebb kincse; olyan kincs, mely semmi mással nem pótolható. A birtok elpusztulhat, a pénzt elveszithetjük, de a műveltséget semmiféle hatalom, semmilyen soracsapás vagy szerencsétlenség el nem ragadhatja tőlünk. A műveltség minden körülmények között olyan tőke marad, mely bármikor értékesíthető és biztos kamatozatot hoz.

Műveltség elérésére törekedni minden ember legesen-
tebb kötelessége, már annál is inkább, mert a tudatlan ember majdnem az állat színvonalára süllyed.

De legfőképpen azért kell törekednie a műveltség elérésére, mert a nagy közönnyel állandó érintkezésben áll, folytonos megfigyelésnek és bírálatnak van kitéve, és mert kit-kit fellépése, magatartása, modora valamint beszédének és cselekedetének értelme és értéke szerint becsülnék meg.

A műveltségbe beolvad a bátorság és tapintat fogalma is. A mely csendőr művelt, az egyuttal bátor és tapintatos is, mert ennek felhasználásával szűkség esetén mindenkiel szemben társadalmi állás és személykülömbőség nélkül, képes kötelességének teljes tudatáva megfelelni a mindazt, a mi tekintélyét és jövőjét veszélyeztetni, kikerülni.

A csendőr szolgálatteljesítése közben megfordul a társadalom minden rétegében és hivatásának teljesen csak akkor felelhet meg, ha eme társadalmi rétegek nem csak a fegyver viselőjét, vagyis a megbízatásával járó hatalmat, hanem a józanon gondolkozó, tisztán látó, értelmes és megfelelő ismeretekkel bíró, vagyis a művelt embert is tisztelik benne.

A csendőr lehet hivatása teljesítésében még oly buzgó is, igazi sikereket csak akkor érhet el és az igazi siker biztosítékát nyújtó köztisztviselőre csakis akkor tehet szert, ha a szorosban hivatásával járó ismereteken kívül általános műveltsége is van.

Az a csendőr tehát, a ki teljes erejéből és minden alkalom felhasználása mellett nem törekszik az általános műveltség elsajátítására, bünt követ el önmaga ellen, mert a legértékesebb kincset könnyelműen eldobja magától; de vétkezik a szolgálat érdeke ellen is, mert a műveletlen csendőr csak egyszerű gép, közönységek hób, melyet ide-oda rángathatnak; de életre való feladatok kivitelére, a szolgálat valóban sikeres végrehajtására alkalmatlan.

A csendőr szolgálaton kívüli szabad idejét tehát addig, a míg megfelelő személyismeret és a csendőr hivatásával összeegyeztethető megbízható társadalmi állás meggyőző ismeretével nem rendelkezik, bizalmasabb szórakozásba sehol ne bocsájtkozzék, még akkor sem, ha ily neki való társaságra szert tett; ezek felkeresése sobase vezérelje a csendőrt valamely korszakába, vagy kávéházba, legyen az bár tisztességes helyiség is, csupán az a szándék, hogy ott kisebb vagy nagyobb mennyiségű szeszest italt fogyasszon el. Tartsa szem előtt akkor is, hogy megjelenésének szórakoztató jellege mellett is bizonyos ismereteit bővítse.

Mindkét cél: a műveltség megszerzését és a szórakozást a csendőr akkor éri el és úgy egyesítheti, ha szabad idejét tanulmányos és szórakoztató folyóiratok és nevesebb íróiak műveinek olvasására fordítja.

Az ilyen művek olvasása nem csak szórakozást, de valódi élvezetet, sőt gyönyörűséget is nyújt és emellett látkörünket tágitja, elménket élesíti, tudásunkat gyara-

pitja és idővel az ismeretek kincstárává gyarapítja agyunkat.

Fordítsa tehát minden csendőr bajtársam szabad idejét hasznos és szórakoztató könyvek olvasására és akkor szabad idejét nem csak kellemesen fogja eltölteni, de csakhamar eléri azt is, hogy mindenki, mint művelt intelligens embert fogja tisztelni és becsülni. Mindezek elérése után előrelátbatólag nem csalatkozom azon reményben, hogy az ily csendőrök soha, vagy nagyon ritkán jutnak kellémetlen helyzetbe.

ÉRDEKES NYOMOZÁSOK.

A végrehajtó vége.

Írta: Máthé Miklós törzsermester.

Aféle agglégény ember volt Zagyvarékason Félix József községi végrehajtó. Fiatalabb korában pap volt, de bizonyos, ide nem tartozó összeférhetlenségi eset miatt le kellett vetnie a reverendát és így lett végrehajtóvá és ezen nem éppen irigyelt állást megfelelően betöltötte.

Ellensége volt bőven; egyrészt legényi mivolta bizonyos szimpátiát biztosított neki az eladó lányok körében, és nagyon lehetséges, ámbár köztudomásra nem jutott, hogy ebből kifolyólag az erősebb nem képviselői közül ellenségei is támadtak. Az azonban teljesen bizonyos volt, hogy végrehajtói hivatása csak ellenségeket szerzett neki. S ez elvégre nem is csodálatos, mert senki sem szereti, ha hosszú éveken keresztül, verejtékkal megszerzett holmija, a végrehajtó közbenjárása mellett, babár törvény szerint jogosan is — dobra kerül.

Hogy aztán a kétféle ellensége közül melyik kategóriába tartozott az a nem éppen becsületes ember, aki Félix Józsefet 1905. évi május hó 7-ére virradóra agyonütötte, azt kellett volna Simon járásörmesternek, kit az esetről értesítettek, kideríteni és az igazságszolgáltatás kezébe adni.

Simon járásörmester már 20 év óta szolgál a testületben a mindig Pest megyében, Félix Józsefet is ismerte személyesen; az is bizonyos, hogy hosszú szolgálati ideje alatt ennél az esetnél különbeket és bonyodalmasabbakat is derített már ki, mégis nagy gondot okozott neki, hogy a már említett kétféle ellenség közül melyik között keresse a tettest. És ez annál nehezebb volt, mert Félix egyedül lakott és így senki se tudott felvilágosítást adni arról, hogy mikor és hova ment el hazulról a meggyilkoltatását előző estén.

Már a helyszíni szemlén véleményeltérés támadt a vizsgálóbíró és Simon járásörmester között. A vizsgálóbíró ugyanis abból kiindulva, hogy a hulla a vértől majdnem egészen tisztán találtatott az utcán, azt állította, hogy a gyilkosság nem ott az utcán történt, hanem máshol, és csak azután hozták oda a hullát.

Simon járásörmester ellenben amellett kardoskodott, hogy a gyilkosság ott az utcán történt, de mire a hullát feltalálták, akkorára a környékbéli kutyák olyan tisztára nyalták annak fejét, arcát, ruháját, sőt körülötte még a földet is, hogy csak imitt-amott találtak véryomokat.

Meg is magyarázta a vizsgálóbírónak, hogy ezen állítása azon egyén bemondásán alapul, aki reggel a hullát megtalálta róla a kutyahadat elriasztotta.

A hőnözölés során megállapított, hogy a Félix fe-

Merkur kerékpárok

Csendőrségi alkalmazottak kerékpárkiből 20 kor., alkatrészekből és gumikból 30% áron. — Árjegyzéket ingyen és bérmentve küld.

DÉRY EDE

legfinomabb gyártmány, gyönyörű kiállítás, rendkívül olcsó árak teljes jóállás mellett. Csekély havi részletefizetésre.

— Gumik, alkatrészek rendkívül olcsó áron. —

kerékpár és varrógép nagyraktár

SZEGED.

jén talált több rendbeli folytonosságbiányok, bizonyos tompa kemény tárgynak, — ami lehetett ólmos végű bot is, — a fejhez való többszöri és nagy erővel történt odaütődéséből keletkezettek és rögtöni balált okoztak.

Ezekután pedig, mivel már csak az volt hátra, hogy ama bizonyos tompa és kemény tárgy tulajdonosa kiderítessék, a vizsgálóbíró eltávozott és Simon járásörmester, mint a nyomozás vezetője, rémséges gondjaival egyedül maradt. Azaz, hogy a csendőrei vele voltak.

Kereste és kutatta is társaival egyetemben, ernyedetlen szorgalommal és nem kevesebb kitartással a tettest úgy a végrehajtást szenvedettek, mint az esetleg szerelmileg megcsalattatottak között, de biába.

Már hatodik napja kutatott, keresett, kérdezett, de eredmény nem mutatkozott a látbatáron, sőt a még akkori körülményekből egyenesen arra következtetett, hogy belátbató időn belül nem is lesz eredmény.

A hatodik napon azonban olyan adatokra bukkant Simon járásörmester, a melyeket felhasználva, másnapra teljes eredményt mutatbatott fel.

Sikerült ugyanis, egy besugó adatai alapján megállapítani, hogy Félix, a legyilkoltatását megelőző estén, egyik kocsmában mulatott. Ott volt még rajta kívül özvegy P. J.-né jó módu és még elég tetszetős asszony is, egy férfi ismerősével. Ezeken kívül még csak egy napszámos külsejű ember pálinkázott a söntésben.

Félix, mint aféle legényember, udvarolni kezdett az asszonynak, de már ekkor ittas is volt és borral kezdte az asszonyt is kínálgatni, mikor pedig az a bort el nem fogadta, egy egész üveg — félliter — bort a fejére és nyakába öntött. Ezért az asszony arculütötte.

Félix azt hitte, hogy ezzel a dolog el van intézve s tovább iddoggált, majd újból csintalankodni kezdett az asszony körül, ami ellen az hol kézzel hol szóval tiltakozott, de végre is megunva a folytonos kötekedést, kiment a söntésbe és félrehívta azt a munkás külsejű embert, a kit ő nagyon jól ismert, és rövid idő alatt rábeszélte, hogy menjen az ő — az asszony — lakására s az istállóban alvó legényfiát ifj. P. L.-t keltesse fel, hívja ide és együttesen verjék meg Félixet. Ha ez megtörtént, másnap jöjjön el lakására, majd megkapja a jutalmát.

Kiss L. József, zagyvarékaasi lakos napszámos, mert ő volt eme munkás külsejű egyén, elvállalta a megbízatást, az asszony fiát felköltötte s az egy vasvilla nyéllel, melyen a törött vasvillának a köpüje is rajta volt, ő pedig egy ólmos végű bottal felfegyverkezve lesbe álltak azon az uton, ahol Félixnek baba felé kellett mennie.

Jött is nemsokára. A mint arra a helyre ért, hol támadói vártak, ezek hirtelen előugrottak s mire Félix meglepetéséből magához térhetett és védekezhetett volna, már agyon volt ütve, még pedig oly zajtalan körülmények között, hogy az utca két oldalán lakók közül sem vette észre az esetet senki.

Az özvegy fia erre hazament, Kiss L. József ellenben nem tudott szó nélkül bazamenni, hanem bezörgetett a helyszínével szemben lakó K. Erzsébethez, s mikor ez az ablakon kiszólt bozzá, hogy mit akar, arra kérte, hogy másnap P-nének mondja meg, hogy itt volt az éjjel.

Ezen adatok alapján őrizet alá vétetett a jeles társaság. Kiss József csakhamar töredelmes vallomást tett s előadta, hogy csak ittas állapota indította arra, hogy a

P.-né megbízását, melyért az neki 10 koronát ígért, elfogadja. Botját azonban nem tudta előadni, mert az eset után megbánva tettét, ittas állapotban, valahol eldobta és nem emlékszik a helyre.

P. L. a legény is beismerő vallomást tett, hogy a a vasvilla nyéllel nehányat ütött Félix fejére és karjára. A vasvillanyelet is beszolgáltatta. Azt azonban úgy ő, mint Kiss tagadták, hogy szándékukban lett volna Félixet agyonverni, ők csak megverni akarták, de agyonverni nem. Határozottan állították, hogy mikor ők még ott hagyták Félixet, az még elt.

Csak az özvegy tagadott mindent. Hogy Félix őt borral leöntötte, azt beismerte, de azért elegendő elégtételnek tekintette az arculütést. Tagadta, hogy Kiss a Félix megverésére felbujtotta volna. Minthogy azonban Kiss beigazolta, hogy Félixszel soha ellenséges viszonyban nem volt, a kocsmáros pedig, hol az egyezség történt, bizonyította, hogy látta P.-nét Kissel hosszasan beszélni, Simon járásörmester, a két férfival együtt az asszonyt is letartóztatta és átadatta a kecskemeti kir. törvényszéknek.

Itt azonban a lefolytatott bűnügyi eljárás során csak Kiss József találtatott bűnösnek és 4 évi fegyháza ítéltetett; míg az özvegy és fia felmentettek.

Simon járásörmester pedig, természetesen a nyomozásban segédkező alárendeltjei bozzájáruulásával, egy újabb és szép eredménnyel gyarapította eredményeinek amegy is érdekes és szép sorozatát.

KÉPEINKHEZ.

Hogy öntik a szobrot?

Mi laikusok, egy-egy új szobor láttára, kíváncsiak leszünk, hogy miként is készül a szobor. Az alábbiakban rövid magyarázatot adjuk a bronzszobrok készítemi módjának. A bronzszobor formáját agyagból gyurja ki a szobrász; az ezután következő öntés már technikai munka lévén, erre alkalmas műhelyekben, gyárakban, többnyire a művész személyes felügyelete alatt végzik. Az öntéshez, hogy az öntvény negatív mását, a formát elkészíthessék, plasztikus, szilárd és lyukacsos formázó anyag szükséges. Erre a célra legjobban megfelel az agyaggal kevert homok. Első képünk a homokformázást mutatja, a mint az eredeti gipsz mintát kiformázzák homokban. Hogy a leöntendő szobor negatív alakját megkaphassák, a formázó anyagokba beforrázzák a mintát. Ez lehet mintaviaszból vagy agyagból, esetleg faból, sőt használnak réz-, cink-, ón-, ólom- és antimon öntvényekből készített fémmintákat is. A szobor leöntése előtt a megolvasztandó bronzot 1200 C. fokra hevíték s grafit tégelyben elszállítják a súlyesztőgödörben elhelyezett formához. Mikor beöntik a szobrot, beborítják a felül-alul nyílt s a szobor alakjához igazodó formaszekrényvel, majd beporozzák a mintát s befedik és betömökdi finom homokkal. Aztán a felesleges bomokot vasvonalzóval leuorolják és a szekrény tetejére deszkát téve, az egész szekrényt megfordítják és ismétlik az előbbi eljárást. Ha ez megtörtént, a formaszekrényeket kalapácsal megvergetik, a felsőt az alsóról leemelik, aztán a mintákat a homokból eltávolítják és kiemelik a szobrot a formából. Ekkor következik a szizellálás, melyet fémiszobrászok végeznek. Az itt közölt képek a szoborkészítem egy-egy részletét mutatják.

Brucker Győző Nándor és Társa

órás, ékszerész.

GYÖR 33. sz.

A m. kir. csendő ségnek ingyen és bérmentve küldöm 500 képpel ellátott árjegyzékemet. Kedvező feltételek. — Feltétlen tisztességes kiszolgálás. — Csendőrségi megbízható órák 5 évi jótállással.

HIREK.

Ellenszegülések. Tóka János szakcsi örsbeli örsvezető, február 8-án délután hat órakor, a tolnamegyei szakcsi szőlőhegyen, szolgálatbetűzés közben a neki ellenszegült Vincze Ferencz szakcsi lakossal szemben, annak könnyű sérülésével végződött szuronyfegyvert használt. Lajter Henrik cz. őrmester pedig február 10-én a pozsonymegyei Spácza községben teljesített szolgálata alkalmával a neki szintén ellenszegült Hruska Antal spácza lakos földműves ellen, annak is könnyű sérülésével végződött szuronyfegyvert használt. Az ügy kivizsgálása mindkét esetben folyamatba tetetett.

Egy őrmester megtámadtatása. Február 9-én délután hat óra tájban a Temes megye kizsoltói örsének Korda Lajos cz. őrmester és Király József csendőrből állott járőr a székáshatárbeli, többrendbeli lopással terhelt Andreszku fiúveket, kikérdezés végett a pányovai községbázához kísérte. A terheltet kikérdezése alkalmával, azoknak atyja Andreszku Illés hivatlanul a községbázába betolakodott és a kikérdezés foganatosítása közben fiaival beszélni akart. Ezt meggátolandó, Korda őrmester Andreszku Illést a helyiség elhagyására szólította fel. Andreszku azonban, a helyett, hogy a helyiségből eltávozott volna, Korda őrmesterre vetette magát és azzal dulakodni kezdett, s miután az őrmestert ismételt felhívás után sem bocsátotta el, illetve azt megragadva tartotta, az őrmester mellett állott Király József csendőr, a szorongatott járőrtársa védelmére kardot rántott s azzal a támadó Andreszku fejére egy vágást mért, a minek következtében az illető súlyos, de nem életveszélyes sérülést szenvedett.

Bíróválasztás. A bereg megyei Kacsongva községben a legutóbb megtartott bíróválasztás alkalmával mintegy 60—80 főből álló tömeg a választási helyiséget megrobanva, a választást vezető szolgabíró, mert az nem a nép jelöltjét kandidálta, agyonveréssel fenyegette. A választóbélyegbe bebatolni szándékozó tömeget, a salánki örsről, Csik Miklós cz. őrmester őrsparancsnok vezetéke alatt kivonult Bohunyak Demeter cz. örsvezető, Galik András és Bagossy Sándor próbacsendőrből állott járőr visszaszorította, mely alkalommal ifj. Szacsa Ferencz, Aniszko Gábor és Aniazko László a csendőrök szuronyaitól könnyű sérüléseket szenvedtek.

KÜLÖNFÉLÉK.

Öngyilkosság, baleset és iszákosság. A dán statisztikai hivatal által az 1896-tól 1905-ig terjedő tíz évre vonatkozóan közölt adatok szerint minden száz ezer emberre huszonkét öngyilkosság esett. Az arány négyeszer akkora a férfiaknál, mint a nőknél. A huszonöt-hatvanöt éves férfingyilkosok között minden második alkoholistá volt. Ezenként átlag hat-száz haláleset történt baleset következtében, ezek közül százötven munka közben. A baleset folytán meghalt tizenöt éven felüli férfiak közül minden ötödik, a negyvenöt éven felüliek közt minden harmadik iszákos volt.

Irodalom a fegyházban. Egy berlini újságíró a minap a mewe-i (nyugatporoszországi) fegyházban járt. A fegyház igazgatója kalauzolta őt végig a cellákon. Az egyik cellának a lakója ép litografálással foglalkozott a mikor a birlapíró a fegyházigazgatót kíséretében belépett hozzája. Az intelligens külsejű rab a börtönben azzal tölti idejét, hogy könyveket ír és azokat fogolytársai részére könyvatosan sokszorosítja. Mikor a fegyházba került, eleinte szabómunkákat végeztek vele. De utóbb aztán megengedték neki, hogy irodalmi bajla-

mat kövesse és hogy olvasóközönségévé tegye a fegyház rabjait. Több kötete forog már közkezen a rabok között és az egyik munkájáról dicsérettel bírálatok jelentek meg a sajtóban. Azelőtt nem foglalkozott írással. Az újságíró néhány barátságos szót intézett hozzá, a mit ő nagyon hálásan fogadott. Mikor a vendég eltávozott a cellából, a fegyházigazgató elbeszélte még, hogy ez a rabköltő nem más, mint D. német báró, a ki már harmadszor került börtönbe. Legutoljára nagy család miatt hét esztendei börtönre ítélték.

Ködágyuzás. A tengeren utazók s a tengerparton lakók számtalanszor sajátos, ágyulövöldözéshez hasonló zajt tapasztalnak, melynek eredetét megmagyarázni nem tudják. Rendesen a forró időszakokban történik meg a tengerpartokon, mikor a levegő csaknem egészen tiszta és a nagy gözölgés köde már szétfoszlott. Úgy látszik, nincs belyhez köve ez a rendesen kora délután hallható dörgés. Verulamj Baco is említi már. Ebben a százában jóformán minden felfedező hallotta s mindenütt azt hitték először, hogy ágyúznak. Valószínű azonban, hogy a rejtelmes hang a köd szétoszlásakor támadt villamos erő robbanása. Broeck E., belga tudós kiderítette, hogy a titokzatos lövések ereje, iránya és tartóssága különböző és hogy a hang inkább a légköri változásokkal, mint a tenger vizével van kapcsolatban. Európában Calais és Ramsgate között hallható. Európán kívül Barisal mellett és pedig oly erősen morajlik, hogy a távol levő Kalkuttában is meghallják.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség névtelen levelekre nem válaszol, kértatol válaszra nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz, könnyességénél fogva, nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek. Szolgálatl kapcsolatos kérdésekre csak az esetben válaszolunk, ha a kérdés általános és fontosabb jelentőségű szolgálati ügyet érint, akkor is a felvetett és a tárgy lényegének megfelelően szűvegezett kérdés előrebocsátásával, hogy az adott válasz mindenki által megérthető legyen s így a felesleges kérdézősködéseknek eleje vételessék. Épp ily módon adjuk meg az általános műveltséget előmozdító válaszokat is.

Körösmenti. 1—5. Kérdése még korai. 6. Mezőtúr tájára.

S. örv. Czege. A hatóságilag megállapított záróra mérvadó.

35. 1—2. Nem értjük kérdését. Igényjogosultsági igazolvány nélkül állami állásra hiába pályázik. Próbaszolgálatra ohajt menni? Akkor folyamodványához csak az iskolai bizonyítvány csatolandó. Ha a kérdést világosabban szövegezi, akkor érdemleges választ kap.

H. J. 1. Törzsőrmesteri tanfolyam ez évben nincs. 2—4. Még nem tudni biztosan.

Sz. «A szerb és magyar határezelen szolgálatot teljesítő csendőrök kötelesek-e az örsre, ha szolgálati pótdíjat élveznek, befizetni?» Nem értjük!

33. Olvassa el lapunk múlt évi 45. számában «Többnek» adott tizenötünket.

Hegyalja. 1. 1904. évi április havában. 2. Olvassa el lapunk f. évi 6. számában «K. Sándor cs. cz. örv. Kozsuvár» alatti üzenetünk 2. pontját. Az abban mondottak az ön által kérdettekhez ezintén alkalmazhatók.

Feketehegy. 1. Az engedélyt a rendőrkapitány illetve főszolgabíró adja meg. 2. Attól függ, hogy az engedélylyel a zárórára meddig lett meghosszabbítva.

S. P. 1. Feleslegesnek tartjuk megmondani, minden próba-

csendőr tudja. 2. Jogi személy alatt értjük: „Egy vagy több határozott vagy határozatlan mérvben részes személy vagyoni jogi vagy vagyoni jogi érdekű viszonyainak közös tömegét, mely más viszonyokkal való azonos vonatkozásai szempontjából önálló alanyisággal ruházhatók fel.” — 3. Sógornak, illetve sógornőnek. 4. Magánvállalatoknál alkalmazott tisztviselők.

36. Egyre megy.

A remény holdjogit. Kiszéroljo meg, kérje szolgálati uton. **Zenta.** 1. Bármikor jelentkezhettek, nincs naphoz kötve. 2. Nem határoz. 3. Lehet; a területre nézve illetékes postai igazgatósághoz.

Báb, játékc. Annyiféle van s oly sokféleképp játszáik, hogy annak leírásába nem bocsátkozhatunk. Még kell azonban lenni a játékszabályoknak az illető bódésnál, a ki azok előmutatására kényszeríthető s így a viszályok korlátok közé szoríthatók.

M. B. Formészettudomány közlöményekre azon rovatban helyünk nincs.

B. örsvezető. Azok is, a kik ordőri vizsgát nem tettek, de fel vannak esketve. Fegyvereik adómentesek.

Tudnivágyó. 1. Helyesen gondolják. 2. Eldadásuk szerint az örs helyesen jelentette fel valamennyit a járásbírószághoz.

Tanács. Okosabb dolgokon törjék felüket.

Felvidéki. 1. Nem, mert a nyugdíjba csak ténylegesen eltöltött idő számítható be. 2. „A leányzó nem halt meg, csak alszik”. 3. Illetékszabályzat értelmében: nem.

Tordai. 1. Kérdése még korai. 2. Mily újításokra gondol?

K. J. örsvezető Torda. Jelenlegi nyugdíjának élvezetében marad.

Fahasi csendőr. 1. Nem. Rendszerint még addig sem.

Aggódó. Nem hiszszük.

Hukász. Kérdése még korai.

B. S. csendőr. 1—2. Magánjogi kártérítésről lehet csak szó. 3. Ha nincs megyei szabályrendelet, a mely a felszínre került emberi csontok eltávolításáról intézkedik, akkor nem képez semmit. Tulajdon elleni kihágást azonban eomni esetre sem.

Sz. J. nyug. csendőr. Döntés a napokban várható.

K. K. csendőr. A házalást az 1852. évi szeptember hó 4-én kiadott császári nyílt parancs (pátens) szabályozza, a mely a szokásjog alapján még mindig érvényben van.

E. örsvezető Hossva. Nincs joga.

II. örmester. 1. Kérdés: Megengedhető-e a válaszat egy oly község belterületén, a hol a házak ezétszórtaan fokszonok, minden házból 1—2 holdnyi föld tartozik, a mely részben szántó-föld, részben pedig szőlőként műveltek? Holott a klbt. 115. §-a és a közutakról és vármokról szóló 1890. I. tcz. 121. §-a ellentétes intézkedéseket tartalmaz? Válasz: A felvetett kérdés megoldására magunkat illetékesnek nem tartjuk ugyan mindazonáltal a törvények látszólagos ellentétét felderítjük. A köznakról és vármokról szóló 1890. évi I. tcz. 121. §-a szerint: községek belterületén egyáltalában... lőni, vagy robbanó tárgyokat eldurranítani tilos. Ezen §-oly községek belterületét érti, ahol a lövés által emberek élete, vagy testi épsége veszélyeztetve van; tehát oly esetekre vonatkozik, a mikor a házak, tolkok oly közel vannak egymáshoz, hogy a kilőtt lövedék nagyon könnyen bajt okozhat. A klhgt. 115. §-a pedig „hatósági tilalom” elleni lövésről tesz említést s így azon két törvény rendelkezése ölesen megkülönböztetendő a válaszatról szóló 1883. évi XX. tcz. határozóványaitól. Mindgyik törvény más és más esetről szól s így azok a jelen esetre nem alkalmazhatók. Az utóbb említett törvény 2. §-a pedig megengedi a vadászatot a 200 holdnál kisebb területeken is, ha azok — nunt az a jelen esetben tényleg fennáll — „kertileg műveltek”, vagy „szőlők” képeznek. Mindenesetre kívánatosnak tartjuk, ha ezen kérdés — adott esetből kifolyólag — egy curiai döntvénnyel rendezetnék. 2. Fel van ró igazosítva, hiez azért fizet fogyoradót.

K. J. örmester. 1. Illetékes helyről nyírt értécsítés szerint; nom. 2. Becsületsértés.

Rozgonyi, Viktorin, Zánbó örmesterek, Rác Lajos, Nagy Géza, Nagy Sándor örsvezető és érdeklődő: Sorajogyeik nem nyertek.

Valuch órav. Sorajogye nem nyírt.

Parlcs. örav. Sorajogyeok huzási iajstromát a „Morcur” kiadó-hivatalából (Budapest IV. váci utca 37) beszorozhatók.

HIVATALOS RÉSZ.

Örsáthelyezések.

A m. kir. II. számú csendőrkerület lugosi szárnyának területén Petnik községben elhelyezve volt örs, 1909 febr. 1-én Jabloniczára helyeztetett át.

A m. kir. IV. számú csendőrkerület sátoraljaúj helyi szárnyának területén Kisczigánd községben elhelyezve volt örs, 1909. évi február 1-én Nagyczigándra helyeztetett át.

A m. kir. VII. számú csendőrkerület brassói szárnyának területén Ceernátfalu községben elhelyezve volt örs, 1909 febr. 1-én Türkösre helyeztetett át.

Különítményfelállítás.

A m. kir. III. számú csendőrkerület újvidéki szárnyának területén fekvő Nádajla községben, 1909 febr. 10-én egy 4 főből álló különítmény állíttatott fel.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Áthelyeztetettek:

1909. évi február hó 1-ével:

Tompai József járásörmester, a IV. számú csendőrkerulettől a VI. számú csendőrkerülethez és

Goöz József járásörmester, a III. számú csendőrkerulettől, a IV. számú csendőrkerülethez.

Előléptettek:

1909. évi február hó 1-ével:

A m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:
Kukla Ferencz,

a m. kir. VI. sz. csendőrkerület állományában:

Hantal József, Csillag János, Eberhardt Sándor, Turesai Nándor, Tokai János, Vas Ferencz II., Berecz György, Széll Mihály, Szalai István III., Temlin József, Posch István, Pap János I., Keresnár Lajos, Serik Ferencz, Tóth Lajos II., Krommer József Alfréd, Pongrácz Pál, Kiss János I., Takács János I., Husz József, Polgár Péter, Pülöp István, Pap József I., Takács Ödön, Herbeck János, Deák István, Pálfi István, Barók József és Kőr József, továbbá

a m. kir. VII. sz. csendőrkerület állományában:

Ujvári Tivadar, Endrész István, Fejér Ferencz, Hompöth Ferencz és Lajos Károly, végül

a m. kir. VIII. sz. csendőrkerület állományában:

Tim József, Friedmann Sámuel, Gyurina István, Pándi József, Kohin Ferencz, Szűcs Sándor, Kupa Mihály, Cs. Szabó Ferencz, Rodendorfer András, Papp János I., Kúdlár András, Bagosi Ferencz, T. Nagy István, Rajkó József és Beke Sándor örsvezetők, címzt. örmesterekké.

A m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

Nagy Gábor ez. örsvezető, örsvezetővé.

Az öt évi tényleges csendőrségi szolgálat betöltése után:

a m. kir. I. sz. csendőrkerület állományában:

Uri Károly, Hornáth Dénes, Vasadi Lukács, Mun-

tyán Miksa, Mátyás János, Jakab József III. és György János,

a m. kir. II. sz. csendőrkerület állományában:

Pápa János I., Blága Péter II., Bender József, Mihailovics Ferencz, Vida Sándor és Karsi János,

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

Kovács János II. és Dócs József,

a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Erdődi János, Ács István, Varga Ferencz I., Palaki Ferencz és Horváth István I., végül

a m. kir. VIII. sz. csendőrkerület állományában:
Szél Károly és Ruffai Mihály csendőrök, csendőr cz. őrsvezetők.

Járőrvezetői jelvényt nyel elláttattak:

A m. kir. III. sz. csendőrkerület állományában:

Filipinyi Pál, Ulbert József, Arany László, Farkas Mihály, Békési József, Kárpáti Mihály, Avár József, Varga János I., Kreiszl Pál, Szántó István, Tarpai István, Győri Radován, Mándi István, Köntös Pál, Bakai Mihály, Karacs Sándor, Németh József II., Horváth Pál, Vakulya Károly, Asztalos András, Bihari Ferencz, Rákóczi Márk, Siklovics Tivadar, Váradi István, Farkas József, Pap Sándor II., Sebestyén János, Kiss Győző, Karasi István, Kara Lajos és Opra Bódi Pál;

a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Koczor Ferencz II., Bán János, Südi Ferencz, Varga János, Palaki István, Vippler Ficzom Jenő, Gyalóközi Bálint, Kovács János, Trojkó György, Antal Sándor, Magyar István, Horváth György I., Fintics Sámuel, Busa Vendel, Kötél Antal, Eilner Károly, Major Kálmán, Dömötör József, Gosztoláncai József, Viszló Imre, Kovács György, Braundt Tamás, Tihanyi István, Kovács Pál L., Tóth József, Ruzsics István, Poza István, Török István, Mészáros József, Nagy János V., Bellai József és Kámán János csendőrök.

Névváltoztatás.

A m. kir. II. sz. csendőrkerület állományában:

Armas János csendőr család névét a m. kir. belügyminiszter urnak 1909. évi január hó 10-én kelt 159311/VI-a. sz. alatt kelt engedélye alapján „Alföldi”-re változtatta.

Házasságra léptek:

A m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:

Gál Antal őrsvezető, Kovács Eszterrel, 1909. január 5-én, Marosvásárhelyen.

A m. kir. III. sz. csendőrkerület állományában:

Lomonosi Sándor őrsvezető, Maczkó Teréziával, 1909. jan. 16-án, Detken.

A m. kir. VI. sz. csendőrkerület állományában:

Móricz Sándor csendőr, Bella Annával, 1908. máj. 24-én, Közegen.

Lukács Lajos cz. őrmester, Császár Juliannával, 1909. jan. 26-án, Vasszentmihályon.

Vértesi István őrsvezető, Jenkner Emma Jobannával, 1909. jan. 17-én, Bielitzben.

Hersits Mihály csendőr, Csere Juliannával, 1907. máj. 26-án, Nagyatádon.

A m. kir. VII. sz. csendőrkerület állományában:

Támpa Ferencz cz. őrmester, Támpa Annával, 1909. jan. 19-én, Illyefalván.

PÁLYÁZATOK.

Egy irtóki állás a galgóczi kir. járásbírósnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 400 korona, esetleg természetben lakás. Magyar nyelv szóban és írásban. Német és tót nyelv ismerete. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a nyitrai kir. törvényszék elnökéhez 1909. évi márcz. hó 5-ig.

Egy irtóki állás a pancsovai királyi járásbírósnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 400 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Német, román és szerb nyelv ismerete kívánatos. Négy középiskolai osztály. Kérvények a pancsovai királyi törvényszék elnökéhez 1909. évi márcz. 4-ig.

Egy I. oszt. és egy II. oszt. erdőoltási, egy I. oszt. és egy II. oszt. erdőlegényi állás az ungvári m. kir. főerdőhivatalnál. Az erdőoltási állásoknál fizetés pótlékkal 1000, illetve 700 korona. Természetbeni lakás vagy ennek hiányában törvényszerű lakbér és lakbérpótlék, valamint rendszeresített melléilletmény. Az erdőlegényi állásoknál 500, illetve 400 korona szorgalmi díj. Természetbeni lakás, vagy lakbér és rendszeresített melléilletmények. A kérvények az ungvári m. kir. főerdőhivatalhoz tolyói márczius hó 15-ig.

Egy házfelügyelői állás Békés vármegyénél. Kezdi fizetés 1000 korona. Természetbeni lakás. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények Békés vármegye alispánjához 1909. évi márcz. 10-ig.

Egy hivatalozgatói állás a m. kir. kereskedelmiügyi miniszteriumban. Fizetés pótlékkal 700 korona. Lakpénz 400 korona. Ruháilletmény 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a m. kir. kereskedelmi miniszterium elnökiiktató hivatalához 1909. évi márczius hó 15-ig.

Egy főfogóri állás a mária-nosztrai kir. orsz. letartóztatási intézetnél. Kezdi fizetés 1000 korona. Lakpénz pótlékkal 1000 korona. Természetbeni ruházat, naponta 84 dg. kenyér. Magyar nyelv szóban és írásban. Okleveles gépész, villamosvilágítás kezelésében jártasság. Kérvények a mária-nosztrai kir. orsz. letartóztatási intézet igazgatójához 1909. évi márczius hó 10-ig.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, =

VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir. csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára.

Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban.

Ajánljuk a 11^a jelzetű Ügyviteli szabályzat kivonata legújabb kiadását, ára 30 fillér. Tűzben aranyozott jubileumi kereszték és hozzávaló szalagok kaphatók raktárunkon.